

Notat

Sagsnr.:	2017/0003643	Dato:	10. marts 2017
Titel:	Befolkningsprognose 2017-2028		
Sagsbehandler:	Flemming Byrgesen Specialkonsulent		

1. Indledning

Halsnæs Kommunes økonomistyringsprincipper baserer sig som udgangspunkt på aktivitetsbudgettering, hvor der tildeles budgetmæssige ressourcer på baggrund af antal brugere inden for de enkelte aktivitetsområder, ligesom kommunens indtægter fra skatter og tilskud/udligning i høj grad er befolkningsafhængige. Derfor er det vigtigt, at der hvert år udarbejdes en prognose, for hvorledes befolkningen i kommunen forventes at udvikle sig fremadrettet.

Koncernøkonomi har med afsæt i Boligprognose 2017-2028, der samtidig foreligger til politisk behandling, udarbejdet en befolkningsprognose for perioden 2017-2028. Prognosens formål er primært at danne grundlag for budgetlægningen for 2018-2021.

Sekundært kan prognosens resultater give et fingerpeg om, hvordan befolkningen vil udvikle sig under de nuværende forudsætninger. Usikkerheden i prognosen er dog stigende des længere sigt, der kigges på.

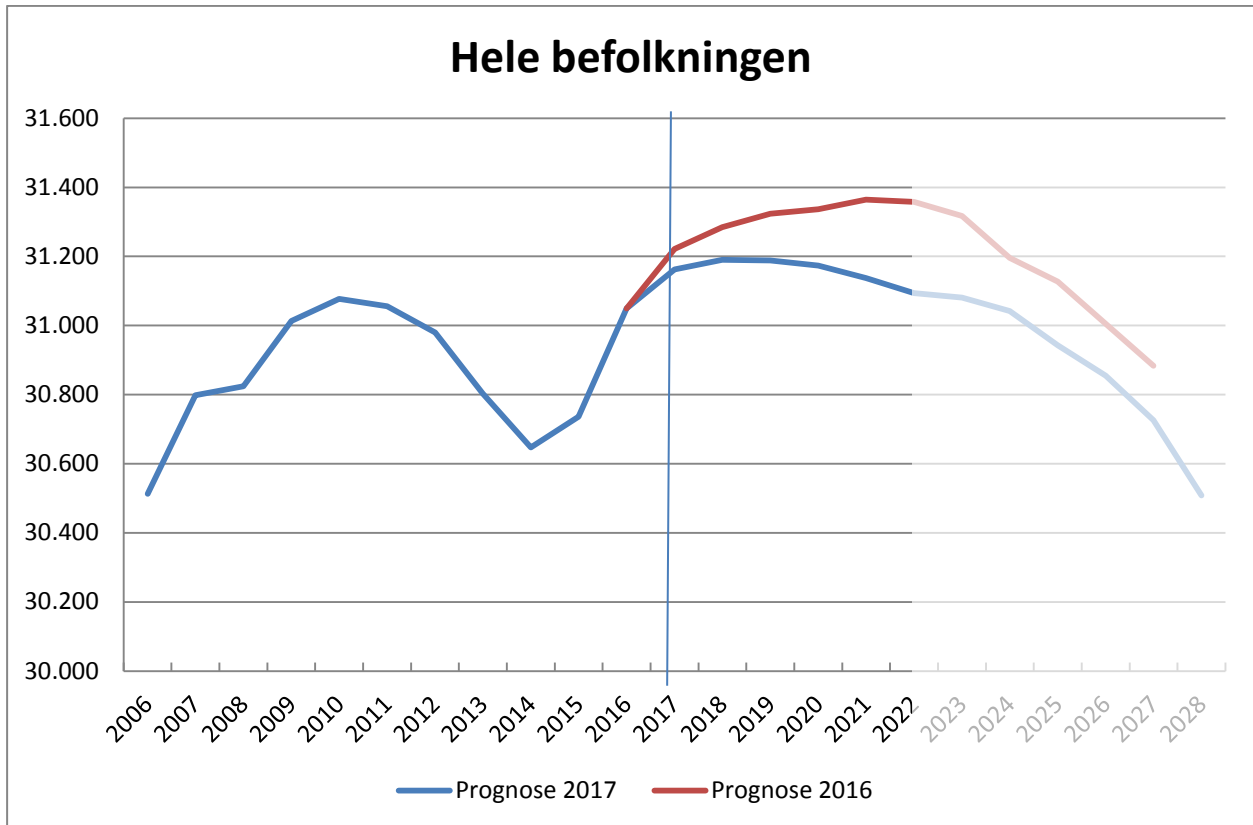
2. Sammenfatning

Udgangspunktet for prognosen er den faktiske befolkningssammensætning pr. 1. januar 2017. Herudover er de væsentligste parametre Danmarks Statistiks landsprognose og den forventede boligudbygning – dels kommunens egen udbygning og dels udbygningen i de omkringliggende kommuner.

Danmarks Statistiks landsprognose forudsiger en lidt større befolkningstilvækst end set i de seneste prognoser.

En vigtig parameter i befolkningsprognosen er det forventede boligbyggeri både i Halsnæs Kommune og i de omkringliggende kommuner (arbejdskraftsoplandet). Det samlede forventede boligbyggeri i prognoseperioden er 10.093 boliger, fordelt med 1.266 boliger i Halsnæs Kommune og 8.827 boliger i de omkringliggende kommuner.

Nedenstående graf viser den forventede befolkningsudvikling sammenholdt med sidste års befolkningsprognose.

Som det fremgår af grafen, er der tale om en forskydning i nedadgående retning i alle prognose-årene set i forhold til sidste års prognose. Hovedforklaringen herpå skal ses i en forventning om en væsentlig mindre tilstrømning af flygtninge end forudsat i sidste års prognose.

Befolkningstal

Pr. 1. januar 2017 udgjorde det samlede befolkningstal i Halsnæs Kommune 31.162 indbyggere, hvilket er 60 indbyggere færre end forudsat ved sidste års befolkningsprognose. Over hele prognoseperioden forventes det samlede befolkningstal at falde med 653 indbyggere til 30.509 i 2028.

Det forventede fald i indbyggertallet for kommunen dækker over fald for nogle aldersgrupper og en samtidig stigning for andre aldersgrupper:

Antallet af 1-5 årige falder fra 1.309 børn i 2017 til 1.272 børn i 2028, hvilket er et fald på 2,8 pct.

Børn i den skolepligtige alder (6-16 årige) falder fra 3.927 børn i 2017 til 2.957 børn i 2028, hvilket udgør et fald på 24,7 pct.

Ungdomsgruppen, det vil sige de 17-25 årige, falder fra 2.683 i 2017 til 2.367 i 2028, svarende til et fald på 11,8 pct.

Borgere i den erhvervsaktive alder – de 26-64 årige - udviser et fald på 8,8 pct. fra 15.359 borgere i 2017 til 14.001 borgere i 2028.

På ældreområdet forventes der en samlet stigning i antallet af 65-99 årige på 28,0 pct. fra 7.635 i 2017 til 9,677 i 2028.

Nedenstående tabel beskriver den overordnede forventning til befolkningsudviklingen i Halsnæs Kommune fordelt på aldersgrupper.

ALDER	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
0 - 0	249	237	239	242	244	246	250	250	248	245	241	233
1 - 5	1.309	1.287	1.289	1.262	1.251	1.267	1.269	1.282	1.289	1.295	1.292	1.272
6 - 16	3.927	3.813	3.711	3.656	3.556	3.433	3.374	3.277	3.191	3.088	3.016	2.957
17 - 25	2.683	2.730	2.662	2.602	2.554	2.526	2.470	2.476	2.437	2.458	2.411	2.367
26 - 49	8.362	8.163	8.069	7.998	7.933	7.812	7.685	7.528	7.379	7.208	7.092	6.939
50 - 64	6.997	7.100	7.124	7.127	7.130	7.147	7.183	7.203	7.213	7.239	7.165	7.062
65 - 79	6.185	6.333	6.497	6.593	6.673	6.756	6.819	6.840	6.787	6.704	6.664	6.648
80+	1.450	1.528	1.598	1.695	1.798	1.906	2.030	2.186	2.400	2.617	2.845	3.029
I alt	31.162	31.191	31.188	31.173	31.137	31.094	31.081	31.042	30.943	30.855	30.726	30.509
Prognose 2016	31.222	31.284	31.323	31.336	31.365	31.358	31.317	31.196	31.127	31.004	30.883	

Udviklingen i de enkelte aldersgrupper bliver gennemgået nærmere i det efterfølgende afsnit 5.

Der vil blive udarbejdet delområdeprognoser for de respektive lokalområder, skoledistrikter og lignende til brug for budgettet 2018 - 2021.

Efter Byrådets behandling vil den godkendte prognose blive offentliggjort på kommunens hjemmeside, suppleret med relevante tabelbilag.

3. Prognosens opbygning og forudsætninger

Befolkningsprognosen er udarbejdet ved hjælp af KMD's prognoseprogram, Opus Simulering Befolkning, der er boligbaseret, og benytter sig af det såkaldte nedbrydningsprincip.

Nedbrydningsprincippet tager udgangspunkt i den totale forventning til befolknings sammensætningen, hvorefter denne nedbrydes til delområder, som igen kan nedbrydes. Kommunen betragtes i den sammenhæng som en del af et større område, arbejdskraftsoplandet, hvor det antages, at boligbyggeriet i de enkelte kommuner har en væsentlig indflydelse på, hvor tilflyttere "udefra" bosætter sig, såvel som på flytninger internt mellem områdets kommuner. På denne måde sikres sammenhæng mellem beregningen af delområderne og den beregnede befolkningsudvikling for kommunen og arbejdskraftsoplandet som helhed.

Arbejdskraftsoplandet er det område udenfor kommunen, hvor der foregår en konkurrence om indflyttere. Området afgrænses ofte ved hjælp af pendlingsstatistikken og består af én eller flere kommuner. Arbejdskraftsoplandet for Halsnæs Kommune består i denne prognose af Gribskov, Hillerød og Frederikssund kommuner.

Prognosen tager udgangspunkt i Danmarks Statistiks befolkningsprognose fra maj måned 2016, korrigeret for de faktiske befolkningstal pr. 1. januar 2017 for de 4 kommuner. Den efterfølgende fordeling af ændringen i befolkningen indbyrdes mellem kommunerne sker på baggrund af tre parametre:

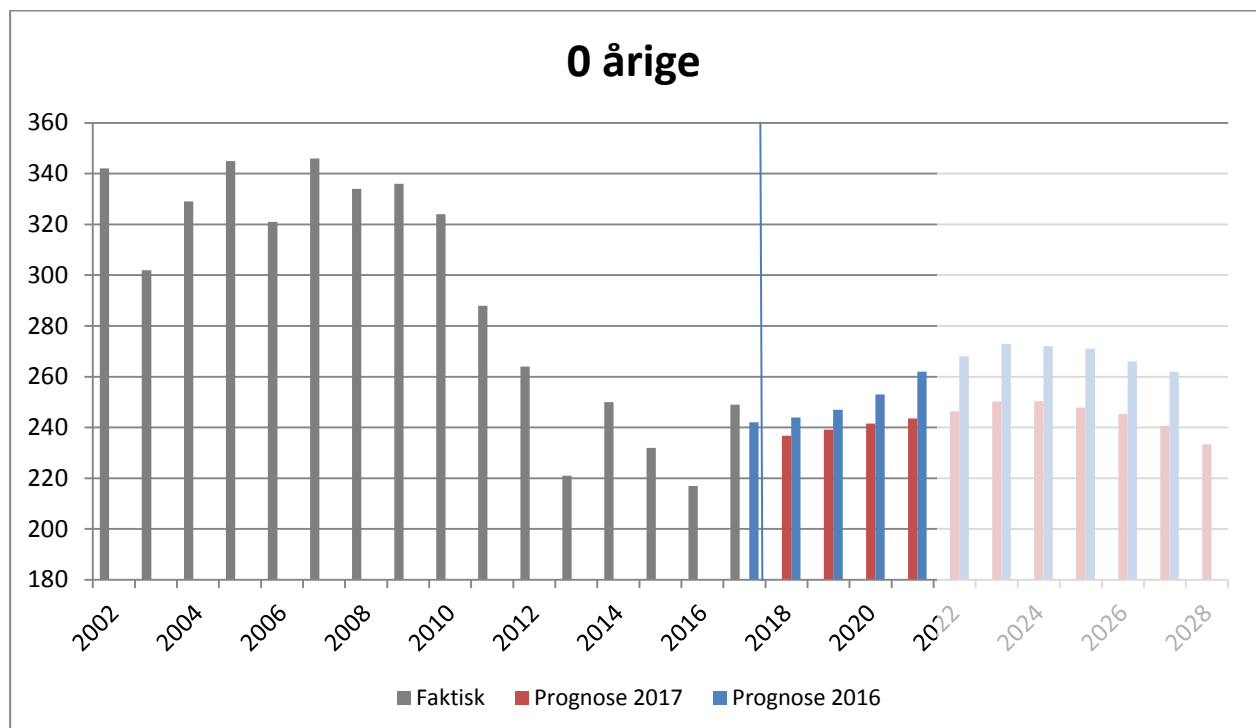
- Fødsler
- Nettotilstrømning til eksisterende boliger (til og fraflytninger samt dødsfald)
- Indflytning i nye boliger (boligprogram)

Fødsler og nettotilstrømning beregnes på baggrund af historiske data. Indflytning beregnes i nye boliger på baggrund af forventede indflytningsmønstre – husstandsstørrelser og aldersfordeling – for de forskellige boligtyper i henholdsvis Halsnæs Kommune og i "arbejdskraftsoplandet".

Da rammen for prognosen er givet i form af Danmarks Statistiks prognose, betyder det, at eventuelle ændringer i parametrene for henholdsvis Halsnæs Kommune og arbejdskraftsoplandet har en modsatrettet effekt i de to områder. Øges boligudbygningen f.eks. i arbejdskraftsoplandet samtidig med, at det stagnerer i Halsnæs vil arbejdskraftsoplandet beregningsmæssigt "suge" flere indbyggere til sig på bekostning af Halsnæs.

Nærværende prognose er, for så vidt angår fødsler, baseret på fødselsmønsteret (i hvilken alder føder kvinderne, og hvor mange børn føder de) i henholdsvis Halsnæs og i arbejdskraftsoplandet i de seneste 6 år, og der er ligeledes anvendt 6 historiske år som basis for beregning af nettotilstrømningen.

Antallet af fødsler er en meget usikker parameter at fastlægge. Som nævnt er fødselsmønsteret baseret på kommunens historiske data samt Danmarks Statistiks forventninger til fødselstallet, men andre faktorer som flyttemønstre, økonomiske konjunkturer m.m. spiller ind på fødselstallet. Som det fremgår af nedenstående graf antager det historiske fødselstal (antal 0-årige) en noget springende tendens. Lavpunktet ses 1. januar 2016 med alene 217 0-årige. I den nye prognose er der forudsat et lidt mindre antal 0-årige set i forhold til sidste års prognose, hvilket hænger sammen med den forudsatte mindre befolkning og sammensætningen heraf. Forskellene fremgår af nedenstående graf.

Det forholdsvis lave fødselstal er en landstendens dog er antallet af fødsler steget både på landsplan og i Halsnæs set i forhold til 2015. I prognosen er indlagt Danmarks Statistiks forventning om en mindre stigning i fertiliteten i de kommende år.

Danmarks statistiks landsprognose

I Danmarks Statistiks landsprognose 2016 forventes en befolkningsvækst på ca. 3,45 pct. i prognoseregionen (Halsnæs Kommune og arbejdskraftsoplandet), hvilket er en stigning på 2,05 procentpoint, set i forhold til 2015-landsprognosen:

0 - 99 årige	2015	2016	2017	2026	2027	2028	Stigning i pct.
2014-landsprognose	165.112	----->		166.078			0,59
2015-landsprognose		166.553	----->		168.910		1,40
2016-landsprognose			167.520	----->		173.293	3,45

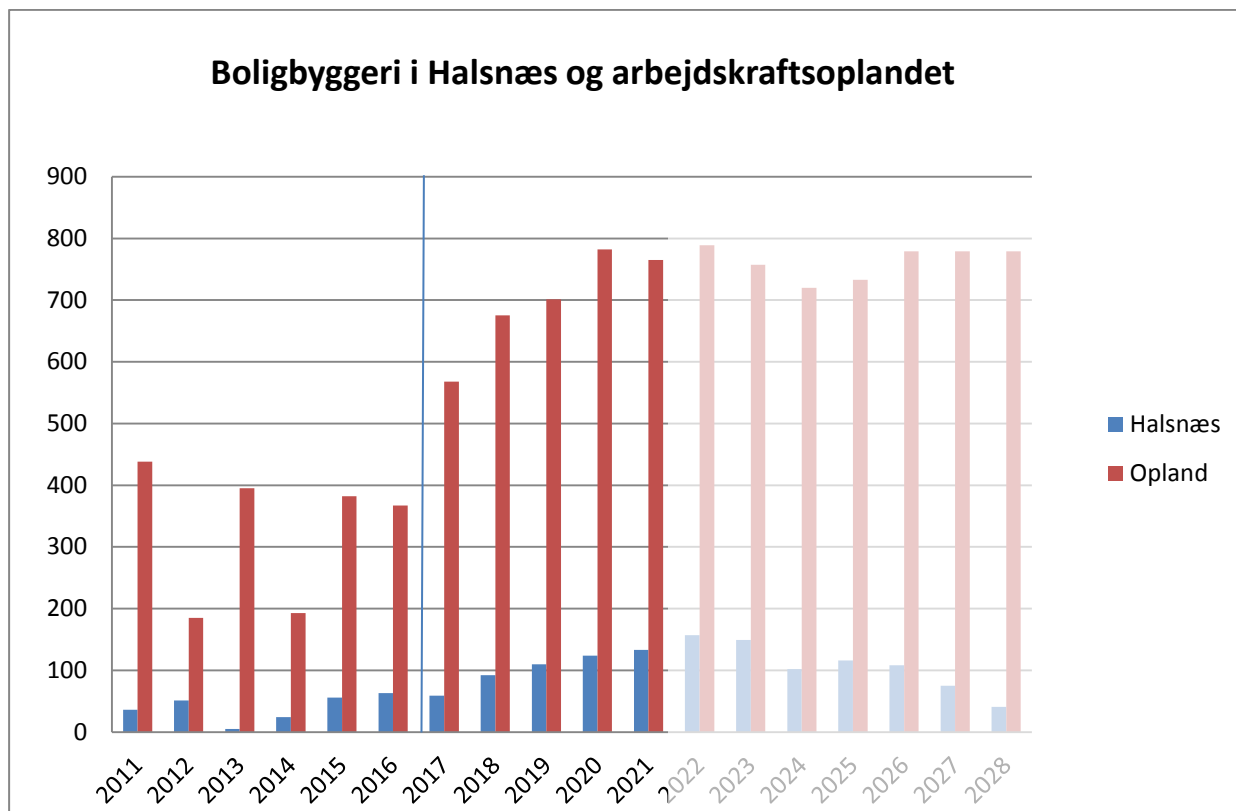
Dels er der tale om en lidt højere udgangsbefolkning pr. 1. januar 2017 og dels en lidt højere forventet befolkningstilvækst i prognoseperioden end de to foregående år, hvor den forventede befolkningsvækst var på henholdsvis 0,59 pct. og 1,4 pct.

Den "lidt større" befolkningstilvækst betyder modelteknisk, at "kampen" om indflyttere i nye boliger kommunerne imellem bliver knap så hård, som set i de seneste år.

Boligprogram 2017-2028

Boligbyggeriet i Halsnæs Kommune forventes i indeværende prognose at starte med 63 nye boliger i 2017 og toppe i 2022 med 157 boliger. Herefter går forventninger generelt på en lidt lavere aktivitet. Arbejdskraftsoplandet omkring Halsnæs, altså Hillerød, Frederikssund og Gribskov kommuner, vil ifølge kommunernes boligprognoser starte i 2017 med 568 nye boliger hvorefter antallet stiger jævnt frem til 2020 med 782 nye boliger. Herefter stabiliserer antallet sig på dette niveau.

Nedenstående graf viser det forventede boligprogram for Halsnæs Kommune og arbejdskraftsoplandet.

Ligesom boligudbygningen for Halsnæs Kommune er baseret på en udarbejdet boligprognose, er boligudbygningen for arbejdskraftsoplandet baseret på oplysninger om de respektive kommuners forventede boligudbygning.

Boligprogram 2017 – 2028:

Halsnæs	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	I alt
Enfamiliehuse	28	38	46	53	54	53	49	42	45	40	28	15	491
Tæt/lav	2	24	42	29	47	62	70	47	58	58	19	13	471
Etageboliger	29	30	22	42	32	42	30	13	13	10	28	13	304
I alt	59	92	110	124	133	157	149	102	116	108	75	41	1.266

Opland	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	I alt
Enfamiliehuse	160	195	226	217	232	211	235	213	219	243	243	243	2.637
Tæt/lav	207	237	241	273	348	317	360	307	317	338	338	338	3.621
Etageboliger	201	243	234	292	185	261	162	200	197	198	198	198	2.569
I alt	568	675	701	782	765	789	757	720	733	779	779	779	8.827

Halsnæs + op-land total	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	I alt
I alt	627	767	811	906	898	946	906	822	849	887	854	820	10.093

De ovenfor beskrevne beregningsprincipper gælder tilsvarende for den efterfølgende udarbejdelse af delområdeprognoser.

Det vil således være boligbyggeriet i det enkelte lokalområde, der tillige med de øvrige parametre for området, er udslagsgivende for fordelingen af den i nærværende prognose beregnede totalbefolkning i kommunen for de enkelte prognoseår.

Halsnæs Kommunes andel af byggeriet i prognoseregionen (Halsnæs Kommune og arbejdskraftoplandet) er steget med 0,6 pct.-point i forhold til sidste år. Der er nu tale om en andel på ca. 12,5 pct. I forhold til sidste års boligbyggeri i planperioden er det forudsatte boligbyggeri i nærværende planperiode i Halsnæs Kommune steget med 215 boliger, mens de øvrige kommuners er steget med 1.055 boliger.

Halsnæs Kommune (Frederiksværk og Hundested kommuner) har de seneste 25 år haft en gennemsnitlig andel af byggeriet på omkring 17,5 pct. i prognoseregionen, som skal ses i sammenhæng med, at Halsnæs Kommunes befolkning udgør 18,6 pct. af de 4 kommuners samlede befolkningstal. Det betyder samtidigt, at Halsnæs Kommunes andel af det fremtidige boligbyggeri, som nævnt ovenstående, på 12,5 pct. ligger noget under kommunens andel af den samlede befolkning i prognoseregionen, hvilket sætter befolkningsstørrelsen i Halsnæs Kommune under pres.

4. Opfølgning på befolkningsprognosen 2016-2027

Opfølgning på 2016-prognosen:

Alder	1. januar 2016	Forventet 1. januar 2017	Faktisk 1. januar 2017	Afvigelse
0	217	242	249	7
1 - 5	1.339	1.281	1.309	28
6 - 16	3.957	3.943	3.927	-16
17 - 25	2.715	2.679	2.683	4
26 - 49	8.378	8.311	8.362	51
50 - 64	6.939	7.029	6.997	-32
65 - 79	6.079	6.227	6.185	-42
80 +	1.425	1.510	1.450	-60
I ALT	31.049	31.222	31.162	-60

Kommunen havde i 2016 et tilflytteroverskud¹ på 93 og et nettoindvandreroverskud² på 170, se efterfølgende, som er hovedforklaringen på afvigelsen. Herfra skal dog trækkes et fødselsunderskud (fødsler – døde) på 166 borgere.

Antallet af fødsler – de 0 årige – blev en anelse større end forudsat.

Øvrige aldersklasser, undtagen de 17-25 årige er vokset – eller faldet mindre – end forudsat.

Samlet set er der tale om en afvigelse på 0,2 pct.

¹ Tilflyttere/fracflyttere omfatter personer, der flytter mellem to kommuner.

² Indvandrere omfatter nordiske statsborgere, som tager fast ophold i Danmark, samt ikke-nordiske statsborgere, som får opholdstilladelse for mere end 3 måneder. Endvidere medregnes flytninger til Danmark fra Færøerne og Grønland.

Udvandrere omfatter personer, der rejser til udlandet og opgiver deres adresse i landet. Desuden medregnes flytninger fra Danmark til Færøerne og Grønland.

Fraflytninger / tilflytninger

I årene 2007, 2010-2013 har der været tale om en nettoudflytning. De øvrige år har der været tale om en nettotilflytning af forskellig størrelse

Antallet af tilflyttere har været konstant faldende i perioden 2007 – 2012, hvorefter antallet viser en stigende tendens i 2013 til 2015. Antallet af fraflyttere har været højt i 2016.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Tilflyttere	1.488	1.465	1.444	1.421	1.416	1.371	1.459	1.546	1.777	1.719
Fraflyttere	1.531	1.416	1.434	1.423	1.477	1.506	1.539	1.498	1.585	1.626
Netto	-43	49	10	-2	-61	-135	-80	48	192	93

Forklaringer på denne udvikling må blandt andet findes i finanskrise og den efterfølgende begyndende bedring af økonomien og påvirkningen heraf på boligmarkedet.

Indvandrere/flygtninge

Halsnæs kommune har i mange år haft en nettoindvandring. Antallet har i 2015 været historisk højt, hvilket bl.a. skal ses i sammenhæng med, at kommunen i 2015 modtog 77 flygtninge og med deraf afdelte familiesammenføringer.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Indvandrere	205	298	205	176	248	218	245	311	405	335
Udvandrer	132	139	103	113	160	131	149	123	148	165
Netto	73	159	102	63	88	87	96	188	257	170

Antallet af flygtninge som kommunen har modtaget de seneste år udgør:

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Flygtninge	-	-	7	6	9	23	14	33	77	50

I sidste års prognose blev der forudsat, at kommunen skulle modtage følgende antal flygtninge:

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Flygtninge	108	110	110	110	90	70	50	30	10

I 2017 er forventningen til den fremtidige flygtningetilstrømning faldet til følgende:

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Flygtninge	50	38	30	30	30	30	30	30	30

Da Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning tager højde for flygtningetilstrømningen i 2016 og 2017 med lidt overvurderede tal, er der i nærværende prognose ikke gjort særlige tiltag omkring flygtninge.

5. Befolkningsprognosens påvirkning af flerårsbudgettet

Kommunens budgetlægning baserer sig i vidt omfang på befolkningsudviklingen, idet der på en række områder tildeles ressourcer i forhold til antallet af borgere/brugere inden for forskellige aldersgrupper. Der er nedenfor redegjort kort for udviklingen inden for de respektive aldersgrupper. Eventuelle påvirkninger på udgiftssiden som følge af ændringer i befolkningsudviklingen vil blive indarbejdet i det kommende budgetarbejde vedrørende Budget 2018-2021.

Desuden er indtægtssiden – skatter, tilskud og udligning – i høj grad afhængig af kommunens samlede befolkningstal, idet f.eks. bloktilskud og andre generelle tilskud bliver fordelt efter kommunens samlede befolkningstal eller udvalgte aldersgrupper. Den forventede befolkningsudvikling, vil således også blive indarbejdet i finansieringssiden af Budget 2018-2021. Tilskud og udligning beregnes dog efter det såkaldte betalingskommunefolketal, som er befolkningsprognosens tal korrigeret med de mellemkommunale borgere, der ikke bor i den kommune, som betaler for dem.

Den samlede befolkningsudvikling samt udviklingen i de erhvervsaktive

Udviklingen i det samlede befolkningstal har især betydning for tilskuds- og udligningsmodellerne under generelle tilskud.

Herudover har udviklingen i antallet af erhvervsaktive – her opgjort som aldersgruppen 26-64 årige betydning for kommunens beskatningsgrundlag.

Forventet udvikling 2017-2022 - befolkningstal pr. 1.1. i året:

0 - 99 årige	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Ændring 2017-2022
2016-prognose	31.221	31.285	31.324	31.336	31.365	31.358	0,4 pct.
2017-prognose	31.162	31.191	31.188	31.173	31.137	31.094	-0,2 pct.

26 - 64 årige	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Ændring 2017-2022
2016-prognose	15.341	15.264	15.211	15.162	15.144	15.089	-1,6 pct.
2017-prognose	15.359	15.263	15.193	15.125	15.063	14.959	-2,6 pct.

I indeværende prognose er det forventningen, at det samlede befolkningstal på sigt vil falde mere end i sidste års prognose.

Antallet af erhvervsaktive borgere ligger i hele prognoseperioden meget tæt på antallet i sidste års prognose. I denne gruppe forventes et fald fra 15.359 borgere pr. 1. januar 2017 til 14.959 borgere i 2022. Det er et fald på 400 borgere eller 2,6 pct.

I et længere perspektiv forventes et fald på 8,8 pct. i denne gruppe fra 15.359 borgere i 2017 til 14.001 borgere i 2028. Et fald i denne gruppe har som nævnt betydning for beskatningsgrundlaget i kommunen.

Konkluderende kan det siges, at prognosen viser en igangværende skævvridning i befolknings-sammensætningen, hvor antallet af erhvervsaktive falder i forhold til resten af befolkningen. Derimod vokser gruppen af ældre indbyggere.

Dagpasning

Nedenstående tabeller beskriver den forventede udvikling i antallet af børn i kommunen, hvilket vil være af betydning for dagpasningsområdet. Antallet af børn i prognosen er dog ikke lig med behovet for dagpasning i kommunen, da pasningsgraden ikke er 100 pct. i de kommunale tilbud.

Forventet udvikling 2017-2022 - befolkningstal pr. 1.1. i året:

0 - 2 årige	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Ændring 2017-2022
2016-prognose	729	720	748	758	778	807	10,7pct.
2017-prognose	744	726	741	733	740	746	0,2 pct.

3 - 5 årige	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Ændring 2017-2022
2016-prognose	794	781	778	764	756	773	-3,3 pct.
2017-prognose	814	798	788	770	755	768	-5,7 pct.

Som det fremgår af tabellerne forventes der i budgetperiodens sidste periode et mindre antal 0-2 årige mens antallet af 3-5 årige i hele perioden forventes at ligge på niveau med 2016-prognosen.

Skoleområdet

Forventet udvikling 2017-2022 - befolkningstal pr. 1.1. i året:

6 - 16 årige	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Ændring 2017-2022
2016-prognose	3.943	3.842	3.719	3.649	3.553	3.434	-12,9 pct.
2017-prognose	3.927	3.813	3.711	3.656	3.556	3.433	-12,6 pct.

På skoleområdet ligger antallet børn i aldersgruppen 6-16 år stort set på niveau med sidste års prognose. Antallet af børn i gruppen viser en klar nedadgående tendens i hele budgetperioden.

Forholdet vil få betydning for budgettildelingen til skoleområdet.

Ældreområdet

Forventet udvikling 2017-2022 - befolkningstal pr. 1.1. i året:

65 - 79 årige	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Ændring 2017-2022
2016-prognose	6.227	6.371	6.514	6.599	6.674	6.746	8,3 pct.
2017-prognose	6.185	6.333	6.497	6.593	6.673	6.756	9,2 pct.

80 - 99 årige	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Ændring 2017-2022
2016-prognose	1.508	1.614	1.702	1.808	1.916	2.020	33,9 pct.
2017-prognose	1.450	1.508	1.598	1.695	1.798	1.906	31,4 pct.

Samlet set er der en forventning om, at andelen af ældre borgere i kommunen vil stige over de kommende år svarende til de nationale forventninger til befolkningsudviklingen.

Der er ikke betydelige afvigelser at spore i dette års forventninger til udviklingen i de ældre befolkningsgrupper i forhold til prognosen i 2016, størst forskel ses i aldersgruppen 80 - 99 årige.

Over budgetperioden forventes en samlet stigning i antallet af ældre på godt 13,5 pct. frem mod 2022.

Forholdet vil få betydning for udgiftsbehovet på ældre- og sundhedsområdet.

6. Befolkningsudviklingen inden for kommunen

De ovenfor beskrevne udviklingstendenser gælder alle for kommunen set under ét.

Imidlertid kan der inden for kommunens grænser være forskellige udviklingstendenser mellem de enkelte geografiske områder.

Ligeledes kan den aktuelle befolkningssammensætning og dermed fødsels- og flyttemønstre samt dødelighed være forskellig mellem de enkelte lokalområder.

Sådanne forskellige udviklingstendenser kan for visse opgaveområder betyde, at der skal ske omorganiseringer og måske endda foretages geografisk betingede investeringer ud over, hvad udviklingen i den respektive aldersgruppe samlet set tilsiger.

I forbindelse med udarbejdelsen af budgetlægningen for 2018-2021 vil der blive udarbejdet områdeopdelte befolkningsfremskrivninger, som danner afsæt for budgetteringen på dagtilbuds-, skole- og ældreområdet.